

Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW
Instytut Filologii Polskiej
Akademia Supraska
Katedra Teologii Prawosławnej
Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej
Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Rosyjskiego
Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa

IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa

**Chrześcijańskie dziedzictwo
duchowe narodów słowiańskich
Język. Literatura. Kultura. Historia**

SUPRAŚL 14-15 maja 2015

PROGRAM KONFERENCJI

14 maja (czwartek)

9.00–9.50 – REJESTRACJA UCZESTNIKÓW
(Akademia Supraska, ul. Klasztorna 1, hall na parterze)

10.00 – OTWARCIE KONFERENCJI

Prof. dr hab. **Zofia Abramowicz**
Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW UwB

Prof. dr hab. **Bogusław Nowowiejski**
Dziekan Wydziału Filologicznego UwB

Ks. archim. dr **Andrzej Borkowski**
Przeor Prawosławnego Monasteru Zwiastowania NMP w Supraślu

10.30–13.00 – OBRADY PLENARNE (aula główna)

Przewodniczący: Maria Biolik, Анна Мезенко

1. **Ks. Marek Ławreszuk** (Białystok), *Starotestamentowe korzenie chrześcijańskich tradycji liturgicznych*
2. **Wiesława Tomaszewska** (Warszawa), *Judaizm i chrześcijaństwo jako rudymenty twórczości kresowej Włodzimierza Odojewskiego*
3. **Anna Tyrpa** (Kraków), *Siedem sakramentów świętych w gwarach polskich*
4. **Witold Kolbuk** (Lublin), *Dawne cerkwie prawosławne i unickie w użytkowaniu Kościoła łacińskiego we współczesnej Polsce*
5. **Анна Мезенко** (Витебск), *Духовность и пути ее репрезентации в белорусской урбанонимии и виконимии*
6. **Валентина Авраамовна Маслова** (Витебск), *Духовный код в русской лингвокультуре*

dyskusja

13.00–14.30 PRZERWA OBIADOWA

14.30–15.00 występ zespołu Młoda Folkowa KREW
(aula główna)

15.00–18.30 – OBRADY W SEKCJACH

Sekcja A (aula główna)

Przewodniczący: Zofia Abramowicz, Tomasz Lisowski

1. **Bogdan Walczak** (Gorzów Wielkopolski), *Wyznaniowe konteksty początków piśmiennictwa i leksykografii narodów bałtyckich na tle sytuacji językowej Wielkiego Księstwa Litewskiego*
2. **Marta Abuzarowa** (Poznań), *Християнські елементи в польському антропоніміконі мешканців Дрогобича кінця XVIII – поч. XIX ст.*
3. **Maria Biolik** (Olsztyn), *Apelatywne nazwy osób w dialekcie warmińskim*
4. **Olga Makarowska** (Poznań), *Концепт ад в русском интернет-анекдоте*
5. **Anna Dąbrowska-Kamińska**, (Warszawa), *Leksyka o genezie ukraińskiej w Słowniku wileńskim*
6. **Ewa Straś** (Katowice), *Падший ангел в русском и польском языковом представлении*
7. **Анна Александровна Бувич** (Витебск), *Теолингвистика — новое направление в языкознании*

przerwa na kawę

8. **Людмила Ткач** (Чернівці), *Ознаки системного впливу християнської культурно-писемної традиції та церковнослов'янської мови на розвиток української літературної мови*
9. **Marcin Kojder** (Lublin), *Nazwiska motywowane imionami chrześcijańskimi w inskrypcjach nagrobnych na wybranych cmentarzach wschodniej Lubelszczyzny*
10. **Maciej Rak** (Kraków), *Pániezus w gwarze i folklorze podhalańskim*
11. **Magdalena Wdowiak** (Kraków), *Alegoryczna interpretacja Pieśni nad Pieśniami i jej językowe konotacje*
12. **Radosław Kaleta** (Warszawa), *Tematyka chrześcijańska na zajęciach z języka polskiego i języka białoruskiego jako języków obcych*
13. **Zofia Abramowicz** (Białystok), *Chrześcijańskie imiona Podlasian w XVI-XVII w.*
14. **Eugenia Maksimowicz** (Białystok), *О религиозной лексике современного русского языка в лингвистических исследованиях*

dyskusja

Sekcja B (sala J.W. Kaczyńskiego)

Przewodniczący: Maria Jolanta Olszewska, Krzysztof Korotkich

1. **Bogusław Zieliński** (Poznań), *Rewizje i rekonstrukcje konfesyjnych kodów w powieści serbskiej XX wieku: Bora Stanković, Ivo Andrić, Goran Petrović*
2. **Lucyna Sadzikowska** (Katowice), *Inspiracje biblijne w twórczości Gustawa Morcinka*
3. **Joanna Tarkowska** (Lublin), *„Моч bowiem w słabości się doskonali” – wizerunek kobiety matki w opowiadaniu „Счастливые” Ludmiły Ulickiej*
4. **Daria Mazur** (Bydgoszcz), *Religijny horyzont w eseistyce Joanny Pollakówny poświęconej malarstwu*
5. **Beata Garlej** (Warszawa), *Świadectwo uniwersalizmu myśli: listy Edyty Stein do Romana Ingardena*

przerwa na kawę

6. **Ewa Stawinoga** (Lublin), *Dramat poety, czyli Borysa Popławskiego "zmagania z Bogiem"*
7. **Agata Chrobot** (Kielce), *Sacrum et festa w utworach Jerzego Sabinusa, adresowanych do studentów Uniwersytetu Albertyna w Królewcu*
8. **Magdalena Ochwat** (Katowice), *(Współ)istnieć w pluralizmie wyznaniowym na przykładzie poezji Wacława Oszajcy*
9. **Edward Jakiel** (Gdańsk), *Anamneza wydarzeń w Ogrójcu w mesjadach XIX–XXI wieku: Chrzczonowicz - Nowakowski - Brandstaetter - Adamczyk*
10. **Monika Kulesza** (Lublin), *"A potem nowa Jeruzalem Słoneczna i ciała naszych przemienienie" - biblijne obrazy nieba w późnej liryce Juliusza Słowackiego*
11. **Ольга Валерьевна ШEVERИНОВА** (Витебск), *Прецедентное имя в индивидуально-авторской картине мира В. П. Астафьева*

dyskusja

Sekcja C (sala abp Mirona (Chodakowskiego))

Przewodniczący: Elżbieta Mikiciuk, Ryszard Grzesik

1. **Anna Lebet-Minakowska** (Kraków), *Od pasa kontuszowego do tkanin w karpią łuskę. Słów kilka o ubiorze żydowskim na tle ostatnich lat działalności „persjarni słuckiej”*
2. **Wojciech Mądry** (Poznań), *Recepcja chrześcijańskich zwyczajów funeralnych władców zachodnioeuropejskich w krajach środkowej Europy na przykładzie ziem polskich*
3. **Lucyna Lubańska** (Kraków), *Pojęcie paradoksu w teorii sztuki Jerzego Nowosielskiego*
4. **Aleksy Kucy** (Lublin), *Pojęcie „Obrazu Bożego” w myśli teologicznej Cerkwi prawosławnej a myśl metropolity Antoniego Blooma*

przerwa na kawę

5. **Agata Żarkowska** (Lublin), *Sąd nad Judaszem – motywy biblijne w ukraińskiej kinematografii*
6. **Jakub Banaś** (Poznań), *Duchowość i wątki sakralne w muzyce Wojciecha Kilara i Henryka Mikołaja Góreckiego*
7. **Małgorzata Parys** (Warszawa), *Rok liturgiczny w kalendarzach astrologiczno-prognostyckich I połowy XVIII wieku*
8. **Tomasz Kuprjanowicz** (Warszawa), *Wpływ duchowości Pustelni Optyńskiej na twórczość rosyjskich filozofów i pisarzy XIX w.*
9. **Александр Владимирович РОГОЖКИН** (Донецк), *Архетипы и этнонациональное самосознание*

dyskusja

19.30 – UROCZYSTA KOLACJA
(Akademia Supraska)

15 maja (piątek)

9.00–13.00 – OBRADY W SEKCJACH

**Sekcja A
(aula główna)**

Przewodniczący: Bogdan Walczak, Walentyna Mieszkowska

1. **Jolanta Migdał, Agnieszka Piotrowska-Wojaczyk** (Poznań), *Desakralizacja leksyki religijnej na podstawie Praktycznego słownika współczesnej polszczyzny pod redakcją Haliny Zgółkowej*
2. **Włodzimierz Wysoczański** (Wrocław), *Z badań frazeologii we współczesnej prasie katolickiej. Frazeologia w tygodniku „Niedziela”*
3. **Paulina Michalska-Górecka** (Poznań), *Pole tematyczne dotyczące nazw wyznawców poszczególnych konfesji w świetle czynników pozajęzykowych*
4. **Tomasz Lisowski** (Poznań), *Z badań nad leksyką Nowego Testamentu Biblii Jakuba Wujka (1599)*
5. **Альбіна Ковтун** (Чернівці), *Семантико-стилістичний діапазон українських фразеологізмів з релігійними компонентами*
6. **Lyubov Frolyak** (Lublin), *Grafemy cyrylicy starej, ich znaczenie i funkcje w napisach nagrobnych nekropolii pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego*

przerwa na kawę

7. **Victoria Legkikh** (Wiedeń), *«Супрасльская» редакция службы свв. стрст. Борису и Глебу: забытая традиция*
8. **Dorota Pazio-Wlazłowska** (Warszawa), *Obraz konceptu „церковь” we współczesnej publicystyce rosyjskiej*
9. **Oleksandra Kutiepova** (Warszawa), *Język i styl komentarzy, ostrzeżeń oraz rejestru do Nowego Testamentu w przekładzie Marcina Czechowica (1577)*
10. **Anna Mikiciuk** (Lublin), *Funkcjonowanie imion kanonicznych w tradycji prawosławnej i rzymskokatolickiej w Białej Podlaskiej: na materiałach inskrypcji nagrobnych końca XIX-XX wieku*
11. **Екатерина Александровна Сосновская** (Витебск), *Прозвішчы як рэпрэзэнтатары духоўных і маральных каштоўнасцей народа (на матэрыяле антрапанімікону Бешанковіцкага раёна Віцебскай вобласці)*
12. **Lilia Citko** (Białystok), *O języku przedmów do cerkiewnosłowiańskich druków zabudowskich (XVI w.)*
13. **Katarzyna Grabowska** (Białystok), *Wpływy staro-cerkiewno-słowiańskie w latopisach białorusko-litewskich (na przykładzie „Kroniki Supraskiej”)*
14. **Michał Mordań** (Białystok), *Współczesne nazwiska odimienne mieszkańców Bielska Podlaskiego*

dyskusja

Sekcja B
(sala J.W. Kaczyńskiego)

Przewodniczący: Wiesława Tomaszewska, Bogusław Zieliński

1. **Maria Jolanta Olszewska** (Warszawa), *Dwie legendy bpa Stanisława Szczepanowskiego. Maria Dąbrowska – Zofia Kossak-Szczucka*
2. **Anna Wzorek** (Kielce), *Biblia w poezji Stanisława Rogali*
3. **Monika Sidor** (Lublin), *Prawość i cierpienie. O świętości kobiecej w twórczości A. Solżenicyna*
4. **Lucyna Nawarecka** (Katowice), *Judaizm, katolicyzm, prawosławie – dialog międzyreligijny w mistycznej twórczości Juliusza Słowackiego*
5. **Krzysztof Tyczko** (Poznań), *Hiob w powieści Władimira Makanina „Priamaja linija” (1965) (Główni badacze: Władimir Iwancow, K. G. Jung, R. Girard, M. Heidegger)*
6. **Iwona Krycka-Michnowska** (Warszawa), *„Zinaida Gippius i Dmitrij Mereżkowski o Kościele i chrześcijaństwie*

przerwa na kawę

7. **Izabela Kozera, Radosław Sławomirski** (Kraków), *Obraz Boga i Cerkwi w poezji bardów rosyjskich epoki radzieckiej*
8. **Małgorzata Nowak-Barcińska** (Lublin), *Biblijne strofy Harry’ego Dudy*
9. **Katarzyna Drozd** (Warszawa), *Obraz duchowieństwa w łagrach. Józef Hermanowicz "Kitaj-Sybir-Maskwa"*
10. **Елена Юрьевна Муратова** (Витебск), *Образ Давида в лирике Марины Цветаевой*
11. **Weronika Biegluk-Leś** (Białystok), *Biblijna historia w przestrzeni gry. „Ковчег” Jeleny Szwarz*
12. **Krzysztof Korotkich** (Białystok), *Inspiracje biblijne w dramaturgii Włodzimierza Szturca*

dyskusja

Sekcja C
(sala abp Mirona (Chodakowskiego))

Przewodniczący: Witold Kołbuk, Irena Matus

1. **Joanna Getka** (Warszawa), *Świat chrześcijański wobec dziedzictwa słowiańskiego. Wierzenia ludowe w bazylikańskich Teologiach moralnych (XVIII wiek)*
2. **Agnieszka Dudek-Szumigaj** (Lublin), *Śmierć i życie w świetle inskrypcji nagrobnych nekropolii prawosławnych wschodniej Lubelszczyzny*
3. **Ryszard Grzesik** (Poznań), *Czy rok 966 rozpoczął dzieje chrześcijaństwa w Polsce czyli krytyka historii alternatywnej*
4. **Ida Ciesielska** (Warszawa), *Idea Intronizacji Chrystusa na Króla Polski ks. Piotra Natanka jako rewitalizacja millenaryzmu*
5. **ks. archim. Warsonofiusz Doroszkiewicz** (Białystok), *Literacko-hermeneutyczne dziedzictwo św. Teofilakta z Bułgarii*

przerwa na kawę

6. **Elżbieta Mikiciuk** (Gdańsk), *Ikona w „Andrieju Rublowie” Andrieja Tarkowskiego. Od scenariusza do wizji filmowej*
7. **Zbigniew Kaźmierczak** (Białystok), *Chrześcijaństwo pośrodku wioski globalnej. Konsekwencje współczesnych zmian społeczno-kulturowych dla religii*
8. **Tomasz Matłęgiewicz** (Gdańsk), *Stanisław Staszic i członkowie WTPN wobec prawosławia. Początki dyskusji nad słusnością wyboru chrześcijaństwa zachodniego*
9. **Alicja Nowak** (Kraków), *Źródła wiedzy dla kapłana - przedmowy w XVII-wiecznych Nomo-kanonach metropolii kijowskiej*
10. **ks. archim. Andrzej Borkowski** (Białystok), *Analiza zasadniczych orientacji politycznych i mechanizmy kształtujące mentalność społeczną Cesarstwa Rzymskiego Wschodu w pierwszym tysiącleciu*

dyskusja

13.00-14.30 – PRZERWA OBIADOWA

15.00–18.30 – OBRADY W SEKCJACH

Sekcja A (aula główna)

Przewodniczący: Maria Biolik, Elżbieta Bogdanowicz

1. **Mirosława Wronkowska-Dimitrowa** (Bydgoszcz), *Zróżnicowanie leksykalne synaksari-
onów triodowych w księgach z XV-XVII w. kopiowanych na ruskich ziemiach dawnej Rzeczy-
pospolitej*
2. **Piotr Złotkowski** (Lublin), *Nazwy osad młynarskich dawnego starostwa brańskiego*
3. **Aleksandra Żurek** (Warszawa), *Antroponimia katolików i protestantów na przykładzie wy-
branych parafii dziewiętnastowiecznej Warszawy*
4. **Agnieszka Krygier-Łączkowska** (Poznań), *Reklama religijna. Sacrum w profanum?*
5. **Alina Naruszewicz-Duchlińska** (Olsztyn), *Humorystyczne wykorzystanie motywów chrze-
ścijańskich w Internecie*
6. **Sofia Olzoeva** (Moskwa), *Категория стиля в российских риториках конца XVIII-начала
XIX вв.*

przerwa na kawę

7. **Marek Włodkowski** (Gdańsk), *Matej Karaman wobec glagolickiej i cyrylickiej tradycji pi-
śmienniczej*
8. **Инна Александровна Лисова** (Витебск), *Неофициальные формы личных имен:
полиаспектный подход*
9. **Марина Леонидовна Дорофеенко** (Витебск), *Географическая составляющая
виконимической картины мира: теоретические основания структурирования*
10. **Walentyna Mieszkowska** (Białystok), *O pewnym typie słowotwórczym w rosyjskiej termino-
logii ekonomicznej*
11. **Elżbieta Bogdanowicz** (Białystok), *Metafory wartościujące z nazwami własnymi w struktu-
rze (na materiale polskiej i rosyjskiej publicystyki prasowej)*

12. **Anna Romanik** (Białystok), *Reklamy w rosyjskich czasopismach kobiecych – analiza językowa*
13. **Małgorzata Kurianowicz** (Białystok), *Żywot św. Andrzeja Saloity – XVI-wieczny rękopis supraski*
14. **Anna Rygorowicz-Kuźma** (Białystok), *Pascha – nazwa święta żydów i chrześcijan*
15. **Krzysztof Rutkowski** (Białystok), *Polsko-rosyjska homonimia międzyjęzykowa – diachronia i synchronia*

dyskusja

Sekcja B (sala J.W. Kaczyńskiego)

Przewodniczący: Maria Jolanta Olszewska, Joanna Tarkowska

1. **Zygmunt Zbyrowski** (Warszawa), *Borys Pasternak między judaizmem i chrześcijaństwem*
2. **Barbara Kozak** (Olsztyn), *Symeona z Połocka dialog z Biblią*
3. **Iza Matusiak-Kempa** (Olsztyn), *Wartościowanie w kazaniach O Maryi Pannie Czystej Jana z Szamotuł*
4. **Dorota Żyłko** (Gdańsk), *Elementy oralności w cerkiewnosłowiańskich przekładach "Słów" Izaaka Syryjczyka*
5. **Małgorzata Krzysztofik** (Kielce), *Tradycja biblijna w albumie Raj Jacka Kaczmarskiego*

przerwa na kawę

6. **Izabela Winiarska-Górska** (Warszawa), *Struktury tekstowo-gatunkowe średniopolskich przekładów Pisma Świętego na język polski w kontekście dawnej kultury czytania*
7. **Dorota Horczak** (Poznań), *Kategoria radości jako wyznacznik sfery duchowej w utworze Iwana Szmielowa „Богомолье”*
8. **Maria Czaplicka-Jedlikowska** (Bydgoszcz), *Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe w języku poezji księdza Jana Twardowskiego*
9. **Alina Kępińska** (Warszawa), *Składnia XVI-wiecznych przekładów Ewangelii na język polski – rodzima czy obca?*
10. **Olga Anchimiuk** (Białystok), *Хронотоп в житиях святого Онуфрия Великого*

dyskusja

Sekcja C

(sala abp Mirona (Chodakowskiego))

Przewodniczący: Zbigniew Kaźmierczak, Alicja Nowak

1. **Jerzy Grzybowski** (Warszawa), *Polskie wychodźstwo prawosławne na Bliskim Wschodzie, w Afryce, Meksyku i Indiach podczas Drugiej wojny światowej*
2. **Matus Irena** (Białystok), *Od unityzmu do prawosławia – wierni i struktura cerkiewna*
3. **Tomasz Kalniuk** (Toruń), *Obcy i obcość w perspektywie biblijnej – ujęcie antropologiczne*
4. **Joanna Koziół** (Lublin), *Kultura prawosławna we współczesnej kinematografii rosyjskiej- analiza na podstawie wybranych przykładów*

przerwa na kawę

5. **Marzena Grzybowska** (Warszawa), *Z dziejów białoruskiej prawosławnej prasy na emigracji. Czasopismo „Carkoŭny Świetacz” (1951-1988)*
6. **Andrzej Kuźma** (Warszawa), *Podobieństwa i rozbieżności w interpretacji tekstów prymacyjnych (Mt. 16,18) w teologii prawosławnej i rzymskokatolickiej*
7. **Paweł Dziadul** (Poznań), *Komunikacyjny i hierotopiczny wymiar rytuału. Translatio reliquiarum św. Łukasza do Smedereva w 1453 r. (konteksty, symbolika, analogie biblijne)*

dyskusja

18.30 – PODSUMOWANIE KONFERENCJI
